Asia: Lausuntopyyntö Metsä-Juntulan energiapuistohankkeen YVA-ohjelmasta, Hyrynsalmi (LVV-U/61305/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva Energian hankeyhtiö Metsä-Juntulan Energiapuisto Ky suunnittelee Hyrynsalmelle energiapuistohanketta, joka koostuu tuulivoimaloista (7), aurinkovoimasta (25 ha) ja energiavarastosta. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta vaihtoehtoa ilmajohdolla Fingridin Seitenjärven suunnitellulle sähköasemalla. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta kahdelle energiavarastolle (BESS).

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin ja poronhoitoon.

YVA-ohjelma on luontovaikutusten arvioinnin osalta pääosin hyvin laadittu ja vastaa keskeisiin arviointitarpeisiin. Kasvillisuuden ja luontotyyppien osalta ohjelmassa esitetään kattavat maastoselvitykset, huomionarvoisten luontotyyppien ja lajien tunnistaminen sekä vaikutusten arviointi suhteessa luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilainsäädännön kohteisiin. Erityisen myönteistä on pienvesien, luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen suunnittelun lähtökohtina.

Linnuston osalta ohjelma on kattava. Pesimälinnuston, metsäkanalintujen, pöllöjen, petolintujen, merikotkan sekä kevät- ja syysmuuton selvitykset luovat hyvän perustan vaikutusten arvioinnille. Myös seudun merkittävien lintualueiden ja muuttoreittien tarkastelu on asianmukaisesti huomioitu. Maakotkan esiintymisestä ei kuitenkaan ole mainintaa. Maakotkareviirien selvitys hankealueen ympäristössä tulisi myös sisällyttää YVA-ohjelmaan.

Lumijälkilaskennan osalta Luke huomauttaa, että kahden päivän lumijälkilaskentojen tuloksista ei voida tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä esim. suurpetojen esiintymisestä alueella.

Ekologisten yhteyksien ja ekologisen verkoston tarkastelu on sisällytetty arviointiin omana kokonaisuutenaan, mikä on perusteltua alueella, jota ympäröivät laajat metsätalousalueet sekä useat toiminnassa olevat ja suunnitteilla olevat energiainfrastruktuurihankkeet. Arvioinnissa on tunnistettu metsäalueiden pirstoutumisen, häiriövaikutusten ja lajiston liikkumisyhteyksien säilymisen merkitys.

Yhteisvaikutusten arviointi on ohjelmassa nostettu perustellusti keskeiseksi teemaksi.

Erityisesti vaikutukset linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, ekologisiin yhteyksiin ja maisemaan yhdessä lähialueen tuulivoima- ja sähköasemahankkeiden kanssa on tunnistettu. Arvioinnissa hyödynnetään myös yhteismelu- ja välkemallinnuksia sekä maiseman yhteisvaikutustarkasteluja, mikä parantaa arvioinnin luotettavuutta.

YVA-ohjelma antaa hyvän ja uskottavan lähtökohdan luontovaikutusten arvioinnille. Jatkovaiheessa erityistä huomiota tulee kiinnittää selvitysten tulosten hyödyntämiseen hankesuunnittelussa, ekologisten yhteyksien toimivuuden arviointiin sekä yhteisvaikutusten merkittävyyden tarkasteluun suhteessa alueen voimakkaasti lisääntyvään uusiutuvan energian rakentamiseen.

Poronhoidon osalta Luke tuo esille kuitenkin seuraavaa.

Metsä-Juntulan hankealue sijaitsee poronhoidon osalta Kainuun merkkipiiriin kuuluvan Hallan paliskunnan lounaisosassa, lähellä paliskunnan rajaa ja samalla myös poronhoitoalueen etelärajaa. Se on kooltaan 3 547,7 km², suurin sallittu poromäärä on 2 700 eloporoa ja paliskunnassa on 61 poronomistajaa (Paliskuntain yhdistys 2024).

Hankkeen YVA-ohjelmassa on kuvattu hyvin lyhyesti poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin suunnitelma ja toteuttaminen. Myös arviointikriteerit poronhoidon osalta on kuvattu erillisessä liitteessä. Suunnitelmana on hyödyntää poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa sidosryhmätyöskentelyä, poronhoidon paikkatietoaineistoja sekä kartta-analyysejä. Erillinen poronhoitoon kohdistuva selvitys sisältäisi poronhoidon nykytilan kuvauksen sekä arviot hankkeen mahdollisista vaikutuksista poronhoitoon, poronhoidossa käytettäviin rakenteisiin ja porojen kulkureittien muutoksiin. Selvityksessä huomioidaan myös hankkeen vaikutukset porotalouteen. Arvioinnissa on tarkoitus myös hyödyntää alueella aiemmin laadittuja poroselvityksiä sekä saatavilla olevia ajantasaisia poronhoitoa ja porotaloutta koskevia ohjeita ja selvityksiä.

Hallan paliskunnassa ja sen läheisyydessä sijaitsee myös useita muita toiminnassa olevia ja suunniteltuja tuulipuisto- ja energiahankkeitta. Metsä-Juntulan energiapuistohankkeen ja muiden tuulipuisto- ja energiahankkeiden yhteisvaikutuksia poronhoitoon tullaan suunnitelman mukaan arvioimaan Hallan paliskunnan tasolla. Tarkoitus on huomioida eri hankkeista aiheutuvat häiriövaikutusalueet yksittäisiä hankealueita laajemmalla alalla.

Luke katsoo, että Metsä-Juntulan hankeen YVA-ohjelmassa olisi pitänyt kuvata poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin suunnitelma ja toteuttaminen tarkemmin kuin se on nyt tehty. Arviointisuunnitelma sisältää pääosin, joskin hyvin lyhyesti ne kohdat, joiden osalta poronhoitoon kohdistuva arvio tehdään ja ne menetelmät, joita arvioinnissa käytetään, mutta arvioinnin kuvaus sen kattavuuden ja laajuuden sekä käytettävien arviointimenetelmien osalta jää kuitenkin osin epäselväksi ja puutteelliseksi. Luke näkee siksi erittäin tärkeäksi, että tulevassa arvioinnissa hyödynnetään mm. Paliskuntain yhdistyksen ja Acordin tekemiä oppaita, jotta porojen laidunten käyttöön, liikkumiseen ja laidunkiertoon sekä niiden kautta myös poronhoitoon ja porotalouteen eri tavoin kohdistuvat vaikutukset tulevat arvioiduksi riittävän kattavasti ja laajasti. Myös aikaisempaa ja uusinta tutkimustietoa tuulivoimarakentamisen ja muiden saman kaltaisten hankkeiden vaikutuksista poronhoitoon tulee tarkastella ja hyödyntää vaikutusten arvioinnissa.

Uutta tutkimustietoa tuulivoimarakentamisen vaikutuksista poronhoitoon on tulossa mm. Luken Windlife-hankkeessa. Arviointimenetelmissä on myös syytä hyödyntää porojen GPS-paikantimien tuottamia paikannusaineistoja porojen liikkumisesta ja laiduntamisesta pidemmältä ajalta eri vuodenaikoina, mikäli tällaista aineistoa on saatavilla.

Metsä-Juntulan hankkeen YVA-ohjelmassa suunnitelma poronhoitoon kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnista on myös Luken näkemyksen mukaan varsin ylimalkainen ja puutteellinen. Suunnitelmassa todetaan, että yhteisvaikutuksia poronhoitoon tullaan arvioimaan vain Hallan paliskunnan tasolla. Luke kuitenkin huomauttaa, että myös paliskunnan rajan läheisyydessä olevat hankkeet voivat vaikuttaa porojen laidunten käyttöön sekä sitä kautta myös poronhoitoon monin eri tavoin, jolloin myös nämä vaikutukset paliskunnan poronhoitoon tulee huomioida. Ylipäätään Luke näkee myös erittäin tärkeäksi, että eri hankkeiden aiheuttamia kumuloituvia yhteisvaikutuksia kunkin paliskunnan poronhoitoon tarkastellaan yhtä monipuolisesti ja kattavasti kuin yksittäisen hankkeiden vaikutuksia tarkastellaan.

3 Lausunnon tiivistelmä

YVA-ohjelma on luontovaikutusten arvioinnin osalta pääosin hyvin laadittu ja muodostaa hyvän lähtökohdan vaikutusten arvioinnille. Jatkovaiheessa tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota ekologisten yhteyksien ja eri hankkeiden yhteisvaikutusten arviointiin. Poronhoidon osalta Luke kuitenkin katsoo, että hankkeen YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvan vaikutusarvioinnin kuvaus (sen kattavuuden ja laajuuden sekä käytettävien arviointimenetelmien osalta) jää osin epäselväksi ja puutteelliseksi. Tulevassa arvioinnissa tulee siksi hyödyntää mm. Paliskuntain yhdistyksen ja Acordin tekemiä oppaita, jotta porojen laidunten käyttöön, liikkumiseen ja laidunkiertoon sekä niiden kautta myös poronhoitoon ja porotalouteen eri tavoin kohdistuvat vaikutukset tulevat arvioiduksi riittävän kattavasti ja laajasti. Myös aikaisempaa ja uusinta tutkimustietoa mm. tuulivoimarakentamisen vaikutuksista poronhoitoon tulee hyödyntää. Arvioinnissa tulisi myös hyödyntää porojen GPS-paikantimien tuottamia paikannusaineistoja, mikäli mahdollista. Koska hankkeen YVA-ohjelmassa myös yhteisvaikutusten arviointisuunnitelma on varsin ylimalkainen, Luke näkee ylipäätään tärkeäksi, että eri hankkeiden aiheuttamia kumuloituvia yhteisvaikutuksia paliskuntien poronhoitoon tarkastellaan yhtä monipuolisesti ja kattavasti kuin yksittäisten hankkeiden vaikutuksia.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 23.10.2026 klo 16:20:11.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Esa Huhta, Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: